

Recenzja dorobku artystycznego i pedagogicznego oraz dzieła artystycznego doktora Adama Banaszaka w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: sztuka, dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne, prowadzonym przez Akademię Muzyczną im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, wszczętym 31 marca 2022 roku na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574).

I. Informacje o kandydacie

Dr Adam Banaszak ukończył studia w klasie dyrygentury prof. Marcina Sompolińskiego w Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. Dyplom magisterski uzyskał w 2015 roku. Pracę dyplomową stanowił koncert, podczas którego poprowadził Orkiestrę Filharmonii Sudeckiej w Wałbrzychu, oraz praca pisemna *Wybrane zagadnienia interpretacyjne „Zemsty Nietoperza” Johanna Straussa*. Już w czasie studiów pełnił funkcję asystenta swojego pedagoga, przy przygotowaniu spektaklu studenckiego *Czarodziejski Flet* W.A. Mozarta i jako „artystyczne” wyróżnienie otrzymał możliwość samodzielnego poprowadzenia kilku spektakli. Swój warsztat dyrygencki i wiedzę z zakresu pracy z zespołami orkiestrowymi doskonalił podczas licznych kursów mistrzowskich m.in. w Operze w Burgas u Dejana Savić’a – serbskiego mistrza batuty, podczas Festiwalu w Lucernie u jednego z najwybitniejszych światowych dyrygentów Bernarda Haitinka. W tym czasie dr Adam Banaszak został laureatem ważnych stypendiów: Stypendium Artystycznego Miasta Poznania, które otrzymał za; *wszechstronność działalności artystycznej i organizację w dziedzinie muzyki* (2011) oraz Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Młoda Polska* (2016). Jego aktywność artystyczna wyrażała się udziałem w licznych przedsięwzięciach pokazujących szeroki zakres możliwości twórczych kandydata m.in. praca w Teatrze Nowym im. T. Łomnickiego w Poznaniu, prowadzone koncerty z orkiestrami filharmonicznymi w Częstochowie, Wałbrzychu, Jeleniej Górze, Kaliszu, Koszalinie, Opolu i Płocku, powołanie festiwalu muzycznego *Polskie Camino de Santiago*, z którego zespołem prezentował muzykę J.S. Bacha, W.A. Mozarta, P.I. Czajkowskiego, A. Dvořaka, H.M. Góreckiego, A. Pärtä i innych. Wraz z założonym przez siebie zespołem wystąpił podczas polskiej prezentacji w Unii Europejskiej (2011) w Brukseli i Berlinie. Stopień doktora otrzymał 15 kwietnia 2019 roku uchwałą Rady Wydziału Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej *Krakowiacy i górale Jana Stefaniego – konteksty, idee, wybrane problemy interpretacyjne*. Promotorem w przeprowadzonym przewodzie był dr hab. Marcin Nałęcz-Niesiołowski, recenzentami: prof. dr hab. Marek Pijarowski i dr hab. Paweł Przytocki.

Dr Adam Banaszak wykazywał się swoimi predyspozycjami artystycznymi, organizatorskimi i pedagogicznymi będąc zatrudnionym w następujących instytucjach:

2010 - Teatr Nowy im. T. Łomnickiego w Poznaniu - sekretarz literacki
2013-2015 Teatr Muzyczny w Poznaniu - kierownik muzyczny - dyrygent
2017-2019 Opera Wroclawska - dyrygent-asystent
2019- dziś Opera Wroclawska - kierownik muzyczny - dyrygent
2019 - dziś Akademia Muzyczna we Wroclawiu – wykładowca

Jego doświadczenie i przede wszystkim autorytet jakim cieszy się w polskim środowisku muzycznym spowodowały objęcie w 2022 roku funkcji zastępcy dyrektora ds. artystycznych jednego z najważniejszych w kraju teatrów muzycznych – Teatru Wielkiego w Łodzi.

Zapoznając się z prowadzonymi przez habilitanta działaniami artystycznymi dochodzimy do wniosku, iż głównym nurtem jego pracy jest zawód dyrygenta operowego, nie stroni on jednak od możliwości podejmowania działań w orkiestrach filharmonicznych rozszerzając spektrum swoich poczynań twórczych.

II. Ocena dorobku artystycznego:

Doktor Adam Banaszak wykazuje się niezwykle bogatą działalnością artystyczną. Dokumentacja postępowania habilitacyjnego zawiera wykaz 125 koncertów o zróżnicowanym repertuarze, prowadzonych przez habilitanta z różnymi ansamblami. Większość prezentacji artystycznych to spektakle operowe z takimi zespołami jak: Teatr Wielki w Łodzi, Opera Wroclawska, Orkiestra Opery Śląskiej w Bytomiu, Opera Krakowska. Artysta występował również z orkiestrami następujących filharmonii: Toruń (Toruńska Orkiestra Symfoniczna), Poznańskiej, Opolskiej, Lubelskiej, Podkarpackiej, Płock (Płocka Orkiestra Symfoniczna), Bielsko-Biała (Bielska Orkiestra Kameralna), Szczecińskiej i Pomorskiej. Wraz z zespołem Warschauer Symphonie-Orchester odbył cykl koncertów w Niemczech prezentując tamtejszej publiczności kompozycje J. Haydna i E. Griega. Tak wielka aktywność dyrygencka świadczy o niezwykle zaangażowaniu kandydata w działalność artystyczną, będącą głównym nurtem jego osiągnięć.

W swojej karierze dyrygował licznymi spektaklami operowymi m.in.: *Eugeniusz Oniegin* Piotra Czajkowskiego, *Rycerskość wieśniacza* Pietro Mascagniego, *Pajace* Ruggera Leoncavalla, *Halka* Stanisława Moniuszki, *Madame Butterfly* Giacoma Pucciniego, *Czarodziejski flet*, *Wesele Figara* i *Cosi fan tutte* Wolfganga Amadeusza Mozarta, *Zemsta nietoperza* Johanna Straussa, *Traviata*, *Nabucco* i *Don Carlos* Giuseppe Verdiego, *Faust* Charles'a Gounoda, *Carmen* Georges'a Bizeta, *Kopciuszek* Gioacchina Rossiniego, *Kandyd* Leonarda Bernsteina, *Dziadek do orzechów* Piotra Czajkowskiego, *Skrzypek na dachu* Jerry'ego Boccka, *Giselle* Adolphe'a Adama. Pod jego batutą zabrzmiały też takie dzieła jak: *The Burning Fiery Furnace* i *Curlew River* Benjamina Brittena, *Głos ludzki* Francisa Poulenca, *Trouble in Tahiti* Leonarda Bernsteina, *Najdzielniejszy z rycerzy* Krzysztofa Pendereckiego, *Chopin* Giacoma Orefice. Dokonał również prawykonań oper Pawła Mykietyna (*Czarodziejska góra*) oraz Zygmunta Krauzego (*Yemaya – Królowa Mórz*). Tak bogaty repertuar operowy, o niezwykle zróżnicowanym charakterze, świadczy o wybitnych umiejętnościach muzycznych kandydata i posiadaniu przez niego dużego doświadczenia jako dyrygenta operowego.

Artysta występował na festiwalach *Warszawska Jesień* i *Sacrum Profanum*. Jego spektakle i koncerty transmitowało i retransmitowało radio i telewizja (TVP Kultura, TVP Polonia, TVP 2, Program 2 Polskiego Radia, Rundfunk Berlin-Brandenburg).

Dr Adam Banaszak współpracował z wybitnymi solistami m.in.: Avi Avital, Rafałem Bartmińskim, Katarzyną Dondalską, Katarzyną Hołysz, Jackiem Kortusem, Krystianem Krzeszowiakiem, Tomaszem Kukiem, Leszkiem Możdżerem, Justyną Reczeniedi, Agnieszką Rehlis, Marią Rozynek, Adamem Szerszeniem, Joanną Woś, Adamem Zdunikowskim. Pracował z twórcami muzyki filmowej - Janem A.P. Kaczmarkiem i Markiem Ishamem. Poznawanie nowych przestrzeni muzycznych zaowocowało współpracą m.in. z Kubą Badachem, Jackiem Piskorzem, Hanią Stach, Mietkiem Szcześniakiem, Serjem Tankianem, Marcinem Wyrostkiem, Wacławem Zimblem i zespołem Motion Trio.

Z przedstawionego opisu dr Adam Banaszak jawi się jako młody, niezwykle utalentowany artysta o szerokiej zakresie wiedzy i umiejętności muzycznych, czego wymaga realizacja tak zróżnicowanego repertuaru jakim dysponuje kandydat.

Konkluzja dotycząca oceny działalności artystycznej dr. Adama Banaszaka:

Po dokonaniu oceny działalności artystycznej – dyrygenckiej należy stwierdzić, że w wypadku habilitanta, stanowi ona twórczy wkład w rozwój polskiej sztuki dyrygenckiej, zasługując na uznanie. W mojej ocenie wypełnia ona wszelkie kryteria związane z samodzielnym prowadzeniem pracy artystycznej – dyrygenckiej, a tym samym spełnia wymagania stawiane kandydatom starającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: sztuka, dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

III. Ocena działalności pedagogicznej:

Dr Adam Banaszak jako dyrygent, posiadający w swoim dorobku artystycznym w większości dzieła operowe, znalazł zatrudnienie w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, na Wydziale Wokalnym prowadząc zajęcia z przedmiotu *opracowanie muzyczne partii*. Jak pisze w autoreferacie „... praca właśnie na tym Wydziale wydaje się naturalną konsekwencją moich artystycznych zainteresowań i wyborów ....”. Wraz ze studentami pracował nad utworami scenicznymi W.A. Mozarta, G. Donizettiego, G. Rossiniego czy I. Kalmana. Swoim doświadczeniem z pracy w teatrze muzycznym dzielił się z przyszłymi solistami teatrów operowych. Odwołując się znów do autoreferatu habilitanta przytoczę jego słowa: „... prowadząc zajęcia staram się pracować ze studentami w podobny sposób jak w profesjonalnym teatrze operowym, zdając sobie przy tym sprawę z aktualnego momentu rozwoju artystycznego ich uczestników ...”. Ciekawym osiągnięciem z zakresu działań dydaktycznych dra Adama Banaszaka we wrocławskiej Akademii było sięgnięcie po zapomnianą śpiewogrę *Kłótnia przez zakład* Karola Lipińskiego – patrona uczelni. Wraz ze studentami Wydziału Wokalnego i reżyserem spektaklu Roberto Skolmowskim przedstawili publiczności, po blisko 200 latach od premierowego przedstawienia, tę niezwykle interesującą pozycję polskiej muzyki scenicznej, powstałą na początku XIX wieku. Nagranie DVD spektaklu zostało upublicznione przez wrocławskie Towarzystwo Teatralne. Kolejne przedstawienia przygotowane w ramach działań dydaktycznych to: *Zaręczyny przy latarniach* J. Offenbacha – spektakl we współpracy ze studentami kierunków Kompozycja, Instrumentalistyka, oraz *Kynolog w rozterce* H. Czyża. Tak zróżnicowany repertuar dydaktycz-

ny, zaproponowany do realizacji przez dr. Adama Banaszaka, stał się doskonałym „laboratorium”, gdzie studenci – wokaliści mieli możliwość sprawdzenia się różnych stylistycznie kreacjach.

Dr Adam Banaszak pełni funkcję promotora pomocniczego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora mgr Agaty Chodorek, w sezonie 2020/21 był opiekunem rezydentury Agaty Zając w ramach programu „Dyrygent-rezydent” prowadzonego przez Instytut Muzyki i Tańca, realizowanego w Toruńskiej Orkiestrze Symfonicznej. Od stycznia 2022 roku prowadzi we wrocławskiej uczelni przedmiot: specjalistyczna literatura operowa.

W ramach działalności pedagogicznej kandydat prowadzi aktywną działalność popularyzatorską, prowadząc audycje radiowe i telewizyjne oraz publikując artykuły w lokalnych wydawnictwach muzycznych. Ten rodzaj działalności należy docenić w sposób szczególny, jako formę upowszechniania wysokiej kultury muzycznej w szerokim środowisku społecznym.

Konkluzja dotycząca działalności pedagogicznej dr. Adama Banaszaka:

Oceniając dorobek pedagogiczny dr. Adama Banaszaka stwierdzam, że posiada on wymagane doświadczenie do kształcenia młodych artystów a swoje doświadczenie z zakresu pracy z zespołami operowymi w sposób profesjonalny przekazuje studentom – wokalistom. Daje im, w ten sposób, możliwość poznania „od kuchni” pracy w teatrze muzycznym. Ten rodzaj działalności należy uznać za cenne uzupełnienie prowadzonego we wrocławskiej uczelni procesu dydaktycznego. Tym samym stwierdzam, że dr Adam Banaszak spełnia wymagania stawiane kandydatom starającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

IV. Ocena przedstawionego dzieła artystycznego

Dr Adam Banaszak przedstawił do oceny, jako dzieło artystyczne, w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dwa nagrania spektakli operowych Benjamin Brittena *Piec ognisty (The Burning Fiery Furnace)* oraz *Rzeka krzyżujących ptaków (Curlew River)*. Obydwie kompozycje są dziełami charakterystycznymi w swej stylistyce dla muzyki XX wieku. Oparte są, w treści, o wydarzenia opisane w Biblii i nawiązują swym charakterem do średnio-wiecznego dramatu ludycznego. Zaprezentowane inscenizacje, wraz z trzecią, niewykonywaną – *Syn marnotrawny (The Prodigal Son)* tworzą cykl *Przypowieści religijnych*, w którym Britten w sposób szczególny, przy pomocy barwnej, stylizowanej na „wschodni sposób brzmienia” instrumentacji buduje surowe, imitujące archaiczne brzmienie warstwy dźwiękowej. Wykonawcami zaprezentowanych kompozycji byli: zespół Opery Wrocławskiej, reżyser: Michał Znaniecki, scenograf: Luigi Scoglio. W przypadku pierwszego nagrania – partie solistyczne wykonali: Tomasz Rudnicki, Krystian Krzeszowiak, Marcin Bronikowski, Aleksander Zuchowicz, Jakub Michalski, Hanna Sosnowska, Łukasz Rosiak. W drugim nagraniu solistycznie zaprezentowali się: Aleksander Zuchowicz, Łukasz Rosiak, Marcin Bronikowski, Tomasz Rudnicki, Maria Rozynek-Banaszak. Przedstawione nagrania są publikacją Opery Wrocławskiej i powstały w okresie obostrzeń pandemicznych w 2020 roku, stąd na zarejestrowanych nagraniach brak jest publiczności, a zajmowana tradycyjnie przez nią przestrzeń wykorzystana została reżysersko dla potrzeb prowadzonych działań teatralnych. Oba spektakle zostały zrealizowane na niezwykle wysokim poziomie muzycznym, doskonały dobór głosów solistycznych pozwolił na stworzenie wspaniałych

kreacji wokalnych, będących niezwykle ważnym elementem nagrania. Dyrygent w stosunkowo skromnej partii orkiestrowej tworzy narrację wspomagającą pierwszoplanową warstwę wokalną utworu. Tworzy równoległą płaszczyznę, doskonale współgrającą ze tekstem libretta, buduje odpowiednią narrację zdarzeń scenicznych, nadając warstwie muzycznej czysto dramatyczny wymiar. Utwory wymagają od dyrygenta (mimo iż Britten nie przewidywał udziału w spektaklach kapelmistrza) wyczucia na różny rodzaj stylistyki muzycznej – w obu dziełach np. średniowieczny chorał gregoriański wplata się we współczesne, choć archaizowane brzmienia zespołu instrumentalnego łączonego z przypominającą ascetyczne brzmienie warstwą wokalną. Kompozycje Brittena zaprezentowane w Operze Wrocławskiej dzięki scaleniu wszystkich elementów muzycznego dzieła scenicznego takich jak: reżyseria, scenografia, przestrzeń sceniczna, czas sceniczny, gra aktorska i wreszcie najistotniejsza – warstwa muzyczna (kierownictwo muzyczne dr Adam Banaszak) są przykładem czystości formy i użytych do jej przedstawienia środków wyrazu, prostoty i dyscypliny tych środków. Całość, choćby ze względu na sytuację pandemiczną nie szuka poklasku publiczności, staje się czystą sztuką, przekazem myśli i wartości zawartych w warstwach słownej i muzycznej dzieła, apeluje do wyobraźni oglądającego i jego współodczuwania emocji bohaterów spektakli. Muzyka ze swoją niezwykle ekspresją w pojawiających się ciągach melizmatycznych, skokach interwałowych, zmianach barw, tak charakterystycznych dla twórczości Benjamin Brittena, stanowi najistotniejszy element prezentowanych spektakli. Nad tą właśnie warstwą doskonale panował dyrygent – dr Adam Banaszak, który poprowadził oba dzieła niezwykle ekspresyjnie, z doskonałym wyczuciem brittenowskiej stylistyki. Mogę jedynie żałować iż w zarejestrowanym materiale video ani razu nie dostrzegłem dyrygenta, co pozwoliłoby na większe docenienie jego pracy twórczej podczas prowadzenia spektakli. Całość zaprezentowanego dzieła artystycznego oceniam wysoko.

Konkluzja dotycząca oceny wskazanego przez dr. Adama Banaszaka dzieła artystycznego.

Doktor Adam Banaszak posiada w swoim dorobku bogaty repertuar. Zaprezentował oryginalne rozwiązania problemów związanych z realizacją dzieła artystycznego. Wykazał się wiedzą i umiejętnościami w zakresie dyscypliny artystycznej – dyrygentura, posiada doskonale predyspozycje do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Uważam, że przedstawione do oceny dzieło artystyczne spełnia wymagania stawiane kandydatom starającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: sztuka, dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

V. Ocena przedstawionego autoreferatu

Dr Adam Banaszak przedstawił w autoreferacie swoją drogę rozwoju artystycznego, od momentu podjęcia kształcenia muzycznego – początkowo w Poznańskim Chórze Chłopięcym, prowadzonym przez wybitnego dyrygenta chóralnego Jerzego Kurczewskiego, poprzez wszystkie etapy kształcenia muzycznego jakie zrealizował ucząc się i studiując. Autor opisuje ewolucję swoich muzycznych zainteresowań, wymienia nazwiska pedagogów, którzy kształtowali jego osobowość artystyczną, kontakty z postaciami, które wywarły znaczący wpływ na jego twórczą postawę. Opisuje pierwsze doświadczenia zawodowe w pracy z zespołami profesjonalnymi, dzięki którym zyskał możliwości rozwoju swojego kunsztu dyrygenckiego. Autoreferat

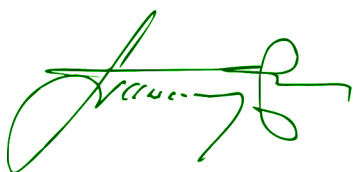
dr. Adama Banaszaka jest w istocie wywodem artysty o szerokim spojrzeniu na podejmowane działania, różnorodnych zdolnościach i możliwościach oraz szerokich zainteresowaniach. Habilitant koncentruje się w autoreferacie na najistotniejszych zagadnieniach, jakie znajdują się w obszarze jego zainteresowań artystycznych, dydaktycznych i organizatorskich. Przedstawia, w ten sposób, własną osobę na tle działań bieżących, choć wolałbym, by w tekście autoreferatu zawartych zostało choć kilka myśli omawiających planowane działania habilitanta, wyznaczające cel jego pracy na nadchodzący czas. W autoreferacie autor opisuje założenia realizowane w przedstawionym do oceny dziele artystycznym, skupia się na najistotniejszych elementach działań dyrygenckich w przygotowaniu spektakli Benjamina Brittena, wskazując jednocześnie wyznaczone cele artystyczne, których realizacja stanowiła o sukcesie całego przedsięwzięcia.

Czytając autoreferat dochodzimy do jednoznacznego wniosku, iż dr Adam Banaszak posiada wysokie kompetencje będąc doskonale przygotowanym do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej, dydaktycznej i organizatorskiej.

Autoreferat habilitanta oceniam pozytywnie.

VI. Konkluzja

Po dokładnym przeanalizowaniu dorobku artystycznego, pedagogicznego i organizacyjnego oraz zapoznaniu się przedstawionym do oceny dziełem artystycznym i autoreferatem stwierdzam, że bogata działalność twórcza i praca pedagogiczna doktora Adama Banaszaka spełniają wymagania zawarte w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574). i wnioskuję o nadanie doktorowi Adamowi Banaszakowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: sztuka, dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

prof. dr hab. Stanisław Krawczyński